

841. Dalby kyrka.

Litteratur: J. Bureus, Fa 6 s. 68 n:r 109 (Bureus' egen uppteckning), s. 124 n:r 72 (Caspar Cohl), Fa 5 n:r 75 b.

Två runstensfragment funnos enligt uppgift i Bureus' samlingar i Dalby kyrkas mur. Bureus' (Fa 6): »Tu styken i Dalby Kyrkemur», (Fa 5): »Än 2 stycken sammastäds»; Caspar Cohl (Fa 6): »I Daleby Kyrkie mur: 2 st.» Platsen är icke närmare angiven, och fragmenten äro icke omtalade av senare granskare. Möjligen ha de förkommit i samband med den stora ombyggnaden av kyrkan 1659. Någon avbildning är icke bevarad. Huruvida de båda fragmenten ha varit delar av samma sten, kan givetvis ej avgöras.

Inskrift enligt Caspar Cohl:

... t · ⁵raisa × s ...

... - r ¹⁰sin

... [le]t ræisa s[tæin] ... [faðu]r sinn.

»... lät resa stenen ... sin fader.»

Till läsningen: Runan 8 är en stav, som upptill är svagt böjd åt v.; sannolikt bistav i ett u.
— Bureus (Fa 6): t × raisa × s ... ain.

842. Hållberga, Dalby sn.

Pl. 134.

Litteratur: B 357, L 96, D 1: 144. J. Bureus, Fa 6 (på ett löst blad), Fa 10: 2 n:r 72 b, Fa 5 n:r 77, Fa 1 s. 18, Monumenta Sveo-Gothica hactenus exsculpta (1624), n:r 8; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 283; P. Dijkman, Historiske Anmärckningar (1723), s. 62 f.; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 210; UFT h. 1 (1871), s. 109; R. Dybeck, Runa (fol.) 1874, s. 10; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 108; Handlingar i ATA 1928 1931; Fornminnesinventering i Dalby socken 1937—38, utförd av G. A. Hellman m. fl. (ATA).

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (i Fa 10: 2), träsnitt (i Monumenta Sveo-Gothica n:r 8, i Fa 10: 1 n:r 8 och i Fa 5); träsnitt av Sven Bierkenius och J. Hadorph (i Peringskiölds Monumenta och B 357); Dybeck a. a.

Runstenen står i norra kanten av landsvägen, 20 m ÖSÖ om Hållberga diversehandel, omedelbart V om den punkt där avtagsvägen till Älvesta utgår från landsvägen.

Inskriften finnes upptagen redan i Bureus' samlingar. Bureus har själv gjort en teckning av stenen den 5 juli 1611 (Fa 10: 2); denna bläckteckning ligger till grund för träsnittet i Monumenta Sveo-Gothica (1624). Det är intressant att jämföra originalet med träsnittet. Bureus har på teckningen endast ritat ut stenens konturer, själva runslingan jämte inskriftens början och slut, nedtill och upptill. Han har sedan på fri hand fyllt i återstoden av inskriften och kompletterat ornamentiken. »Orm-figuren har ett stort hufwud med öron, och stoor drake-munn», skriver Petter Dijkman. Att han icke brukade förfara på detta något lättvindiga sätt har Bureus antytt genom följande anteckning under träsnittet i Fa 10: 1: »Den figuren som detta är utskurit efter den fins i 7^e boken [d. v. s. Fa 10: 2] numero 72 b. annorledes med ormen». Platsen anges sålunda: »I Daalby Sokn i Holberga» (Fa 10: 2), »I Dalby Holberga. Holberga äng» (Fa 10: 1), »Holberga» (Fa 5). — I en »Förteckningh på Gamle Stenar, Högar och Ättebackar uthi Prepositura Hagundensi», undertecknad av Petrus Simmingh, kyrkoherde i V. Åker, den 26 april 1669, omnämnes stenen på följande sätt: »Vthi Skillnaden emillan Hålbärga och Tuna äghor